

बन्धनम् । ताभिरेवैनं बध्नाति । तस्मादश्वः प्रमुक्तो बन्धनमा-
 गच्छति । तस्मादश्वः प्रमुक्तो बन्धनं जहाति” इति । स्वेच्छा-
 सञ्चाराय ‘प्रमुक्तोऽश्वः’, ‘परां परावतं’ अत्यन्तं दूरं, ‘गन्तोः’
 ‘ईश्वरः’ गन्तुं समर्थः । अतो रात्रौ रक्षकेषु राजपुत्रेषु यत्र
 कापि गमिष्यतीति भोत्या सायङ्काले तमश्वं रथकारगृहे
 स्थापयित्वा तदीयेषु चतुर्षु पदेषु चतुर्भिर्मन्त्रैर्जुहुयात् ।
 मन्त्राणामयमर्थः । ‘इह’ दक्षिणपूर्वपादस्य स्थाने, ‘धृतिः’
 धारणं नैश्चल्यमस्तु, तदर्थमिह स्वाहुतम् । ‘इह’ वामपूर्व-
 पादस्थाने, ‘विधृतिः’ विशेषेण धारणमस्तु, तदर्थमिदं स्वाहु-
 तम् । ‘इह’ दक्षिणपृष्ठपादस्थाने, ‘रन्तिः’ स्त्रैर्येण क्रीडास्तु ।
 एवं वामपादपृष्ठस्थानेऽपि ‘रमतिः’ स्त्रैर्येण क्रीडास्तु । इति
 ‘एताः’ आहुतयः, एव ‘अश्वस्य’, ‘बन्धनं’ साधनं, ‘ताभिरेव’
 आहुतिभिः, ‘एनं’ अश्वं, ‘बध्नाति’ । ‘तस्मात्’ आहुतिसाम-
 र्थात्, एव स्थानसञ्चाराय ‘प्रमुक्तः’, अपि ‘अश्वः’, सायं बन्धन-
 स्थानं प्रति ‘आगच्छति’, ‘तस्मात्’ एव सामर्थात्, ‘प्रमुक्तोपि’
 ‘अश्वः’, रात्रौ बन्धनस्थानं न परित्यजति ॥

(१२) शतं राजपुत्रा रक्षका इत्यमुं पक्षमुक्त्वा शतचतुष्टयस-
 ष्ठाका रक्षका इत्यमुं पक्षं विधत्ते । “राष्ट्रं वा अश्वमेधः । राष्ट्रे
 खलु वा एते व्यायच्छन्ते । येऽश्वं मेध्यं रक्षन्ति । तेषां यच्च
 उदृचं गच्छन्ति । राष्ट्रादेव ते राष्ट्रं गच्छन्ति । अथ य उदृचं
 न गच्छन्ति । राष्ट्रादेव ते व्यवच्छिद्यन्ते । परा वा एष सि-
 च्यते । योऽबलोऽश्वमेधेन यजते । यदमित्रा अश्वं विन्देरन् ।